

KOGGAR OCH KOGGAR OCH KOGGAR....

Redaktören har varit på stipendieresa i sommar och hunnit titta på diverse intressant, som förhoppningsvis skall leda till något även för Meddelanden.

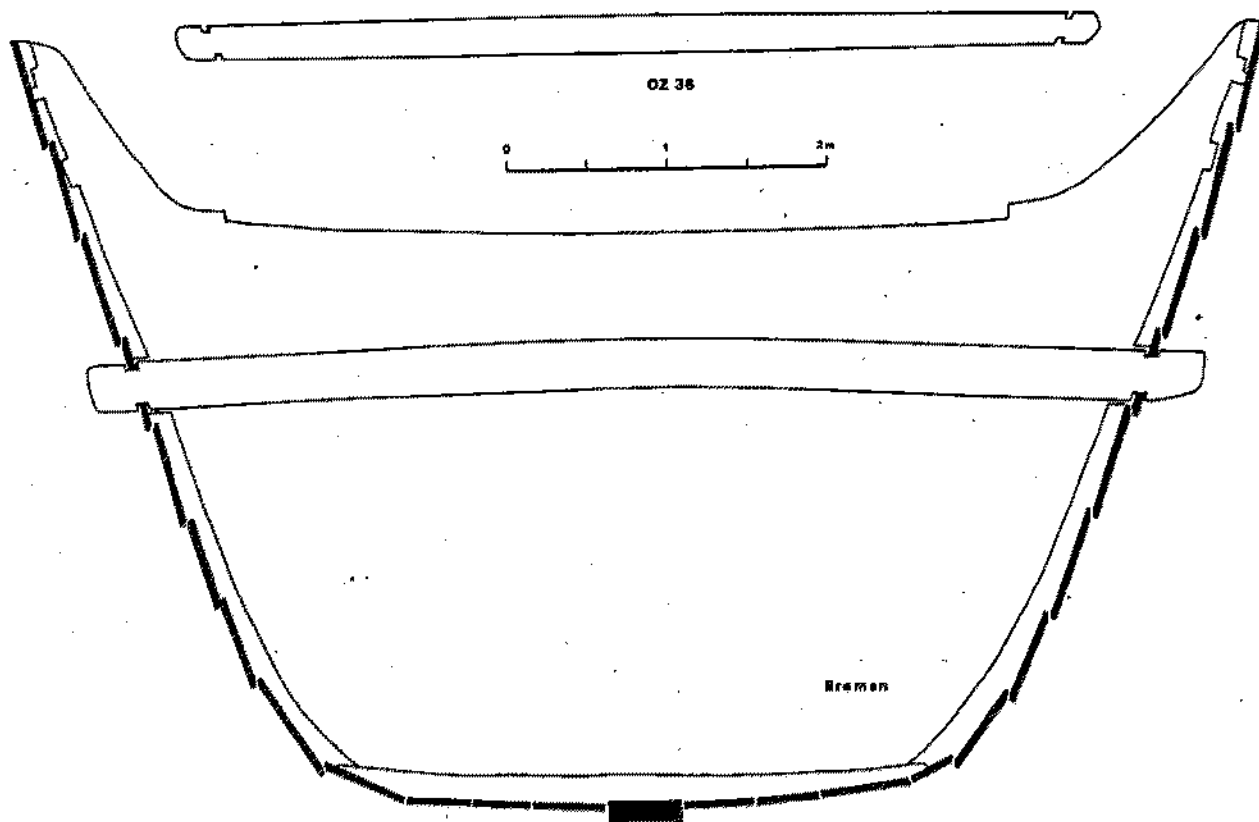
Bland annat var jag i Holland, Museum voor Scheepsarchaeologie i Ketelhaven, där jag fick vara med om invigningen av en ny utställning, "Kijk op Koggen" (Titt på koggar)" Det framgick då med all önskvärd tydlighet att centrum för koggintresset med eftertryck förflyttats från Nordeuropa till Holland.

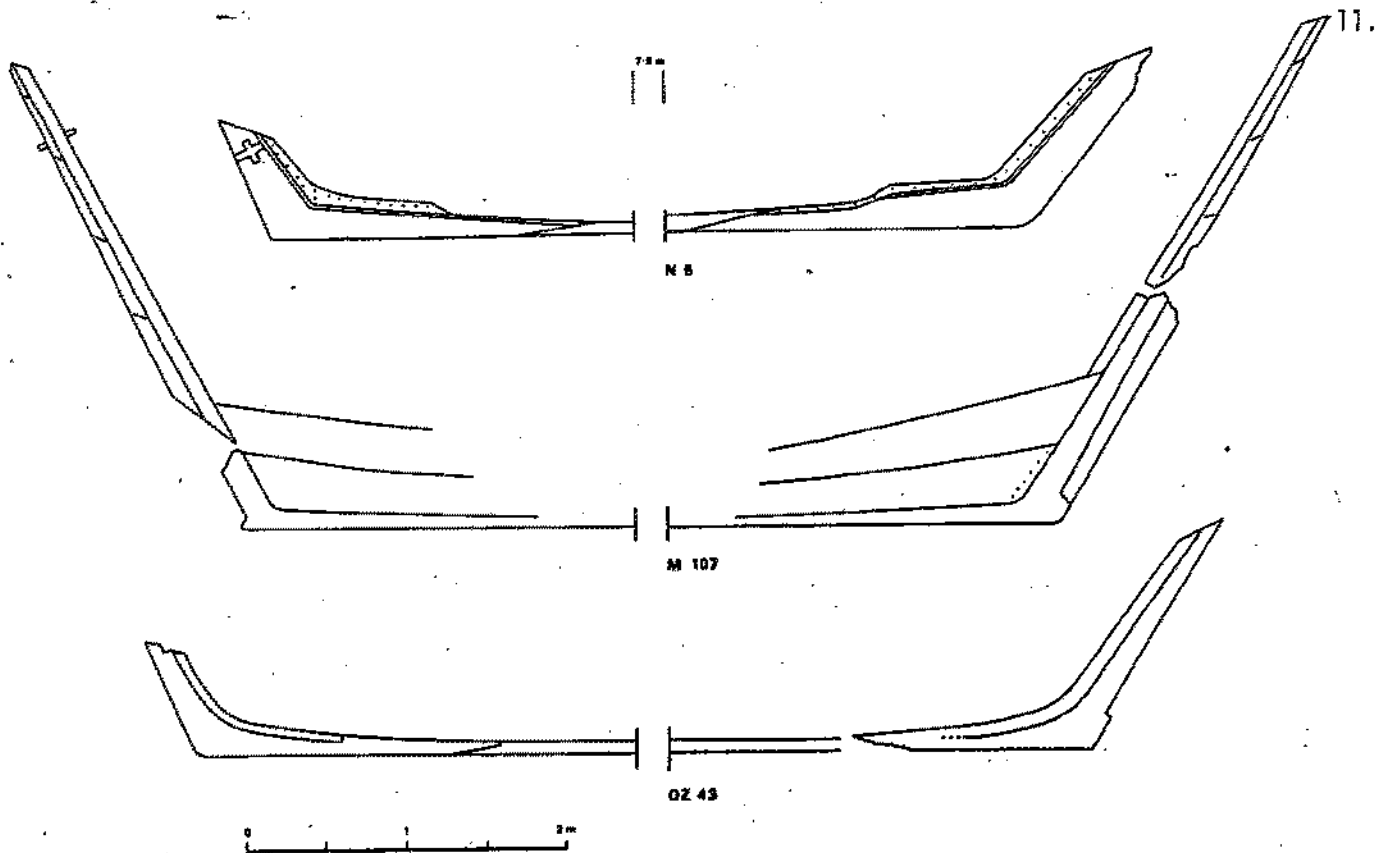
Till dags dato har man funnit minst tio(10)säkra koggskepp:

- 1) En helt ny, som grävdes ut vid mitt besök i närheten av Nijkerk i Flevoland. En dag ägnades dess välbevarade detaljer.
- 2) Rutten
- 3) Marknesse, utgrävd 1944, 1300-tal, l/br 1:2,7
- 4) Spakenburg I 12-1300-tal, l/br 1:3,3
- 5) Spakenburg II slutet av 1300-talet
- 6) Ens
- 7) Ketelhaven c 1325 med beteckning NO 5
- 8) Emmeloord c 1400 med beteckning M 107
- 9) Bunschoten beteckning NZ 43
- 10) Nijkerk, andra hälften av 1200-talet, beteckning OZ 43

Vid invigningen av utställningen presenterade dr Reinder Reinders de gemensamma drag, som utmärker dessa fynd, något som i princip utmynnar i en konsekvent definition.

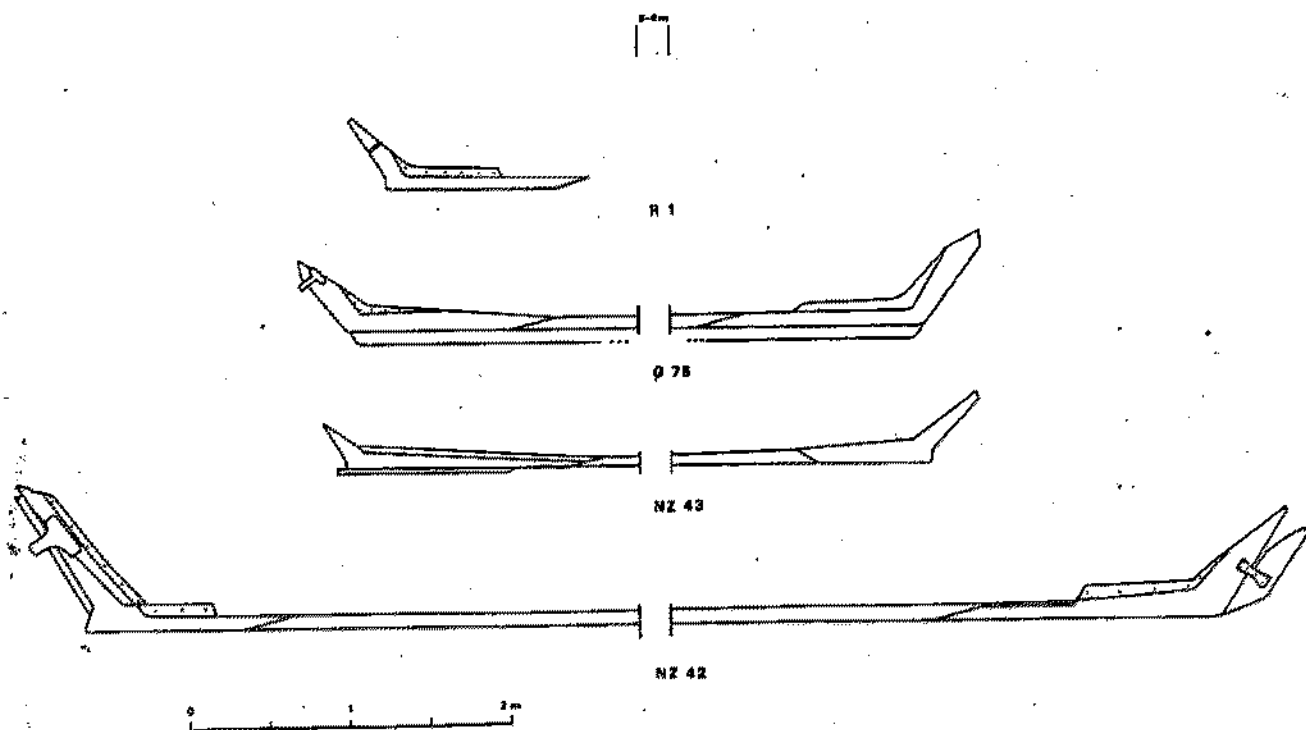
Passar våra s k koggfynd in i den definitionen? De danska, som Vejby och Kollerup är helt OK. Ole Crumlin Pedersen, som ju först av alla sett koggen i ett större perspektiv, har, genom de holländska fynden, försetts med nya argument. Men definitionen håller. Bremenkoggen är också säkert en kogg. Men hur är det med Helgeandsholmen, Kalmar, Mollösund och Bossholmen?

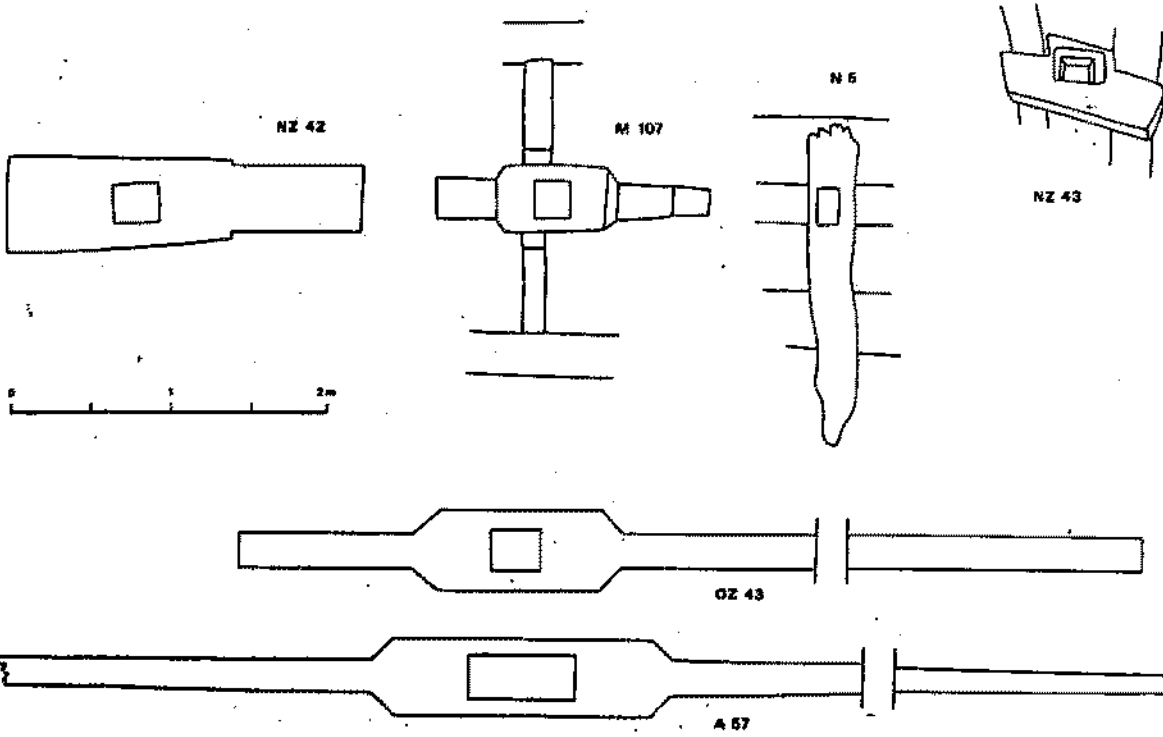

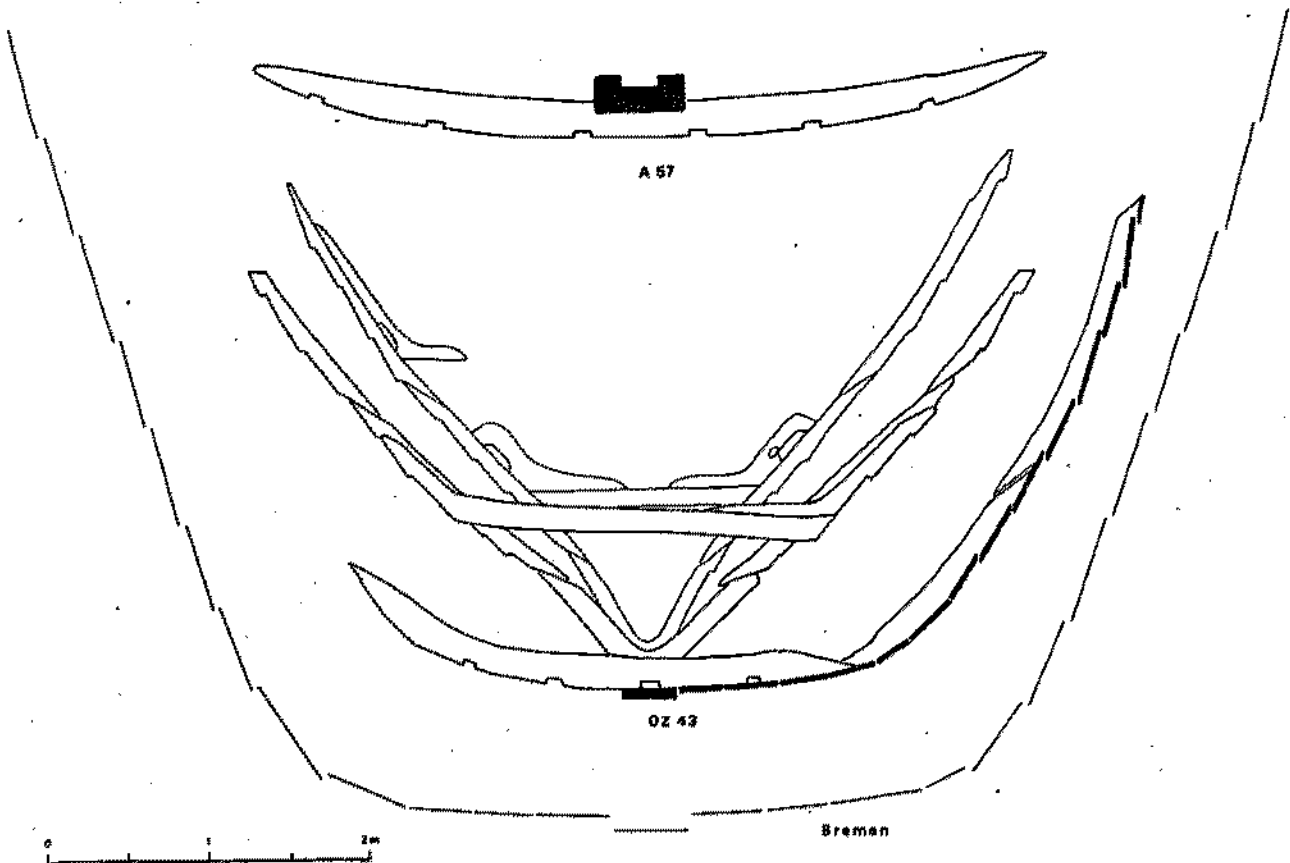
Stäv- och kölkonstruktion i holländska koggfynd enligt illustration genom Reinder Reinders.

Fynden kommer självklart att publiceras, men diskussioner pågår om värdering och analys av fynden.

Mastställning/kölsvin i holländska koggfynd (Reinder Reinders)
Nedan Bremerkoggen som jämförelse i en tvärsektion mot stäven.

Ø 75

Tvårsnitt av holländska
koggfynd
(Reinders)

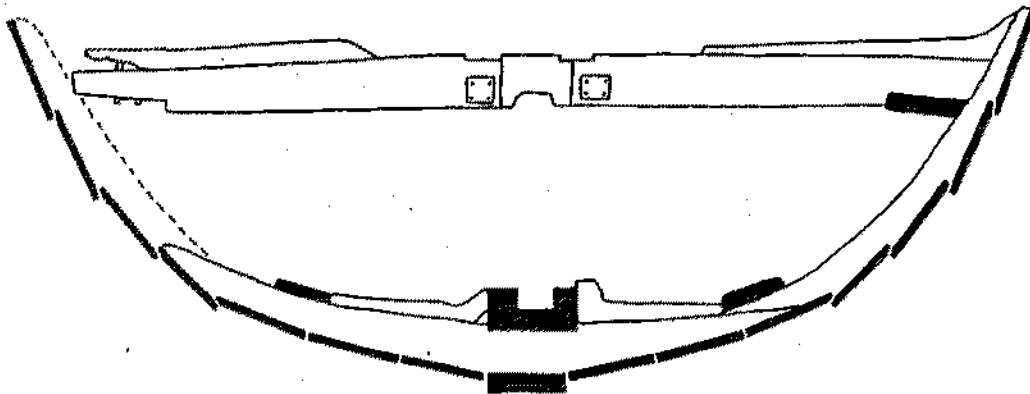
NZ 43

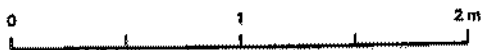
NZ 42

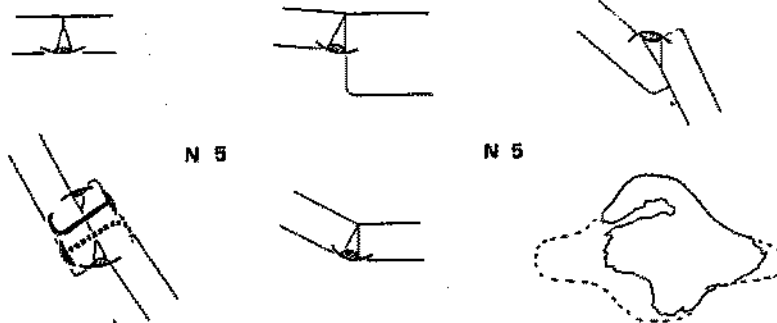
N 6

M 107

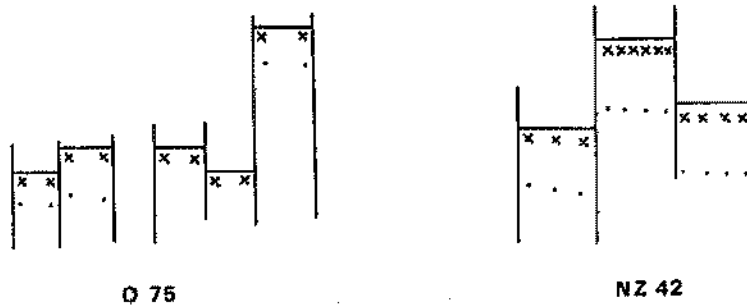

Tätning av kravell-
och klinknåt i hol-
ländska koggfynd

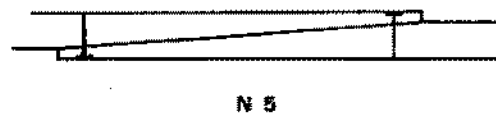

Den fjärilsformade
nåtkrampan(kravell-
nåt)

Bordlaskar i de hol-
ländska koggfynden

Märk tunglaskarna!

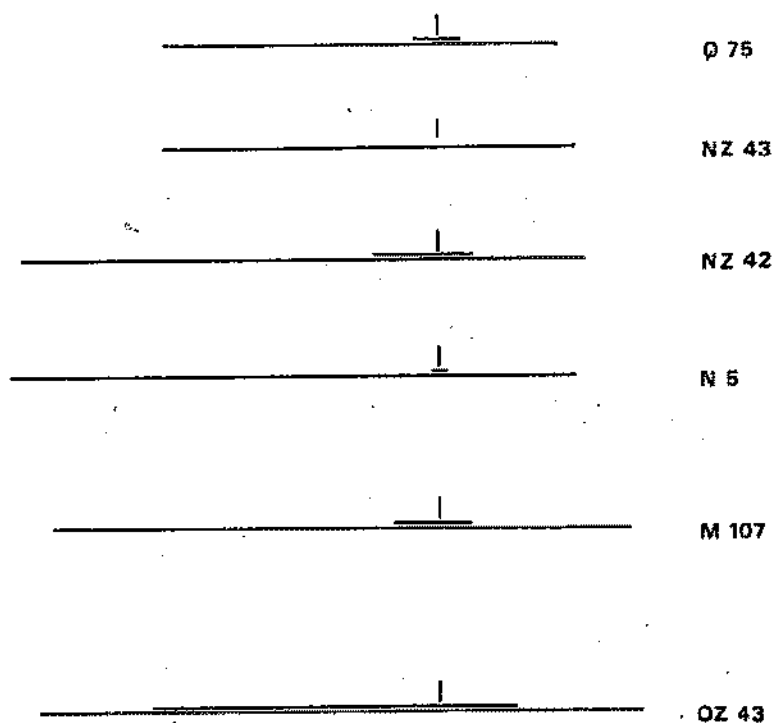
(Reinder Reinders)

Reinder Reinders definition innefattar preliminärt följande:

- 1) Flat kölbräda i stället för den nordiska T-kölen.
- 2) Mellanstycket mellan köl och stäv (se fig) som samtidigt är en bit av en inre stäv.
- 3) Växlingen mellan kravellbyggd botten och klinkbyggd sida (ungefär i slaget).
- 4) Tätningen i kravelldelen med fjärilsformade krampor (se ovan fig)
- 5) De omböjda spikarna i klinkdelen - med runt huvud och tätning som kravelldelen.
- 6) De översta borden (5 & 6) går förbi den egentliga stäven - den inre omfattar denna och fram till den andra, yttre stävdelen, de undre fästs blott vid den inre stäven.
- 7) Tvärsnittets U-form.
- 8) Tvärbalkar med urtag för bordgångarna.

Finns alla dessa karakteristika i ett välbevarat vrak så är naturligtvis saken klar. Svårigheterna börjar med det fragmentariska vraket.

Förhållandet mast/köl
i holländska koggfynd

Diagrammet erinrar om
diskussionerna kring
koggens upphov, Crum-
lin-Pedersens teorier
och artikeln "Från
Bevaix till Kollerup"
i förra numret.

Efter Reinder Reinders

